

ELS MALNOMS AL DELTA DE L'EBRE

Jesús Francesc MASSIP

En l'apartat d'antropònims podem aportar una completa llista de malnoms exhaustivament recollits al poble més significatiu del Delta: *La Cava* («Deltebre») que li volen dir ara), on són absolutament vigents i on hom difícilment s'identifica pels cognoms i pels carrers oficials.

Hem intentat de fer una classificació en base a la procedència d'aquests malnoms. Hi trobem malnoms que designen animals, altres referits a menjars, altres que denoten els llocs d'origen o l'ofici d'hom, altres que anomenem «excrementicis», altres referits a la natura o a certs objectes, i altres que defineixen certes tares, defectes o propietats (físiques o anímiques) de l'home, altres que són patronímics; i altres, finalment, que, ignorant el seu significat, classifiquem en l'apartat de «varis».

1. *Animals*

Bacona, baio, berro, bou, burro, buitre, cadell, camell, canari, capadello, caragol, catxapona, conilla, corder, cuc, cucal, curcons, empugonat (ampugonat), esquiroi, egua/eueta, falcó, gallineta, gavilana, guillet, grill, llebro, llobet, marfull, matagats, matamatxos, matxot, mosquit, mussol, palomo, peixet, poll, polleta, potrito, raboseta, rana, rata, rendilla, sapets, tau, tenca, tudó.

2. *Defectes i altres propietats.*

Albino, andarina, babut, balandrum, baldadeta, batxillera, bello, berruga, bessó, betzines, blanquet, borni, bravo, brosses, camarota, camasema, camat, cantamanyanes, calbet, caquerona, carranyaquet, caruses, caxarra, cego, celletes, chocho, coixo, còlera, coll de rabo, collono, cotet, cul-i-mig, cul bla, cul pla, desori, escarritx, engrescadora, entelar, esquerrer, fartó, flac, galleta, garxo, garret, gaston, gendre, generoso, gordets, jovenet, llenguota, llúpia, madrina, magre, malamarxa, mansbrutes, manta, maquito, mastegots, menuda, maca, mirona, modos, moixó de diners, moquilla, moreno, morrets, morritos, morroxapat, morrinya, morrudet, mosso, nano, nassos, noi, nyiquis, pagèsric, palesamples, pallasso, panxut, paperino, paratrens, patita, patut, pigat, pinyolet, polseguera, poutancat, primo, punxat, ratat, redó, rollo, robacustòdies, roig-d'ungles, ros de betzines, rosset, salat, saltamàrgens, sossa, tacos, tarugo, terratinc, terremoto, titella, torrat, tossereta, trampes, tremendo, tresrels, trucs, ullat, ullots, ungles, viu, viudo, xarnejo, xicsavi.

3. *Excrementicis.*

Bufalleixes, bufon, cagacantant, cagai, cagajupit, cagamànecs, cagatxís, cagueres, catalines, merdanegra, pet, petenera, pixat.

4. *Ideològics*

Carliste, sagasta.

5. *Llocs d'origen*

Ampollero, ampostí, catalana, castellans, gallego, gironiet, havana, la jana, manya, marroca, morellano, navàs, perellonenc, rapitenc, roquetero, serrano, valencià.

6. *Menjars*

Allero, carroll, cebolla, cirero, coca, col, conyaca, coquetes, fabó, farina, fesol, fideu, figues, figueres, garrofa, guindon, melasso, melatxa, morrandes-d'ou, oli, nap, ousdurs, panís, panisso, pa-i-all, panoli, panolla, patacò, pataques, pesteta, polo, recaptesech, taronja, xampaina.

7. *Natura*

Boixet, flor, fustaverda, illa, lluna, lluca, llum, lluquet, mates, malhivern, nius, ressol, riets, riots, til·la, violeta.

8. *Objectes*

Aspa, baló, barracot, barrelles, barrina, birret, bola, bomba, bonos, botella, calca, calderí, calderón, cales, calçones, carabina, carbó, caseta, casilla, cassol, cigarro, còdul, corona, corretgeta, cotes, cotxeret, faixa, galet, gandaia, gillet, guants, guiterra, guixes, màquina, maset, paella, parrilla, pas, pipa, pistola, quadro, quartel, rampa, ranxo, reales, samarra, serres, suriaca, torres, trilla, tula, xavo.

9. *Oficis*

Agutzil, alcalde, artiller, bal·leso, batlle, bisbe, boticari, cabo, cabecilla, caixer, calafat, cabrer, cadirer, caminero, canquillera, cantanta, carbonera, carreter, cartero, caseret, castanyero, colero, electricista, escolà, esquilador, estanquera, esturionera, ferador, ferrer, forn, fustera, guarda, guardacanal, hornera, mestrillo, metget, moliner, músic, olier, paelle-ro, pastisser, pastor, passador, patró, pelegrí, pescatera, pintor, rellotger, retó, sabatera, sagall, sargento, sastre, savi, sifonero, sillero, soldat, tabaquera, torrero, xafandoles, xapero.

10. *Patronímics*

Adriana, Amadeo, Anquelino, Antich, Avelino, Bardí, Beltrana, Bernat, Boret del Viudo, Borin, Camany, Camilo, Canalda, Canísio, Carla, Cisquet de Peret, Curro, Ezquiel, Felipa, Florencio, Garibaldi, Genaro, Granell, Llorenç, Lluïsa, Manuelet, Mariano, Marieta, Marin, Mascarell, Mateet, Minguet, Morell, Nel·lis, Nel·lo, Pepot, Pereto, Petronila, Quel, Rafelona, Rafielo, Raimunda, Ramona, Roig, Roque, Salvadoret, Sebastià, Severino, Teodoro, Trinitario, Valentí, Ximo.

11. *Varis*

Al·lús, baila, bermo, beleno, betoret, conesa, corruta, cruses, dislado, farinyas, fiano, gargori, goc, gorrill, huec, islado, ixardo, laserro, lisardo, llurgo, lòfio, magalona, manigoxa, manrè, manyaba, marsenc, mecs, merita, mians, mingola, modac, mollena, morís, muixina, mustina, norris, paleón, pantostic, patico, pedret, pelló, peperies, pernales, pessigo, pistol, pona, portes, punxeta, quartera, quartillo, queti, quintin, rabassa, rapetes, raqué, reina, repassero, ritol, rostoco, rompiendo, rúfol, saca, sales, salgado, sarassó, selo, sibinet, sorrapa, tado, tafarra, taleca, tarranda, tarranch, teruet, torra, turres, xalamero, xambó, xel·lo, xerrita, ximarro, xofes, xorrilla, xotis, xupeno, xurrut.

(Agrai'm a tots els amics de La Cava la preciosa ajuda que ens prestaren en la difícil tasca de recopilació, especialment Nel·lo de Marfull, Boro i Ramon de Baila, Serafi de Gandaia; i els antics fitxers de «La Caixa de Pensions» que ens van ser gentilment facilitats per Alfons «Lo Caixer».)